

DEN NORSKE ADVOKATFORENING

HOVEDSTYRET

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo
Telefon 22 03 50 50 Telefaks 22 11 53 25

Dato: 01-11-2004

Nærings- og handelsdepartementet
Avdeling for næringsregulering og skipsfart
Boks 8014 Dep.
0030 Oslo

Vår ref.: #21539v1
Deres ref.: 200402436-8

Sendes også som e-post: postmottak@nhd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE - LOVGIVNING SOM TILRETTELEGGER FOR VERDISKAPNING OG INNOVASJON I SMÅ BEDRIFTER

Vi viser til departementets høringsbrev av 3. september 2004 vedrørende rapportene "Konkurs og en ny start – holdninger til konkurser og konsekvenser av konkurs" og "Rettsregler, SMB og innovasjon.

Saken har vært forelagt Advokatforeningens lovutvalg for konkurs, akkord, panterett, tvangsfullbyrdelse og inkasso bestående av Arne Laastad (leder), Sølvi Wold, Jens Blix-Nilsen, Håvard Wiker og Ivar Strømsjordet.

Utvalget har avgitt følgende uttalelse:

"1. Kommentarer til rapporten "Konkurs og en ny start – holdninger til konkurser og konsekvenser av konkurs"

Advokatforeningen er bedt om å gi våre synspunkter på gyldigheten for Norge av de ulike vurderinger som er gjort i rapporten, samt å gi innspill til de enkelte forslag som foreligger, særlig rapportens kapittel 4 og 5.

Rapporten gir svært generelle antydninger om de enkelte vurderingers gyldighet i Norge. Det blir derfor vanskelig å innta mer konkrete standpunkter enn det adv. Helsingeng gjør i rapporten. Advokatforeningen deler likevel i all hovedsak rapportens konklusjoner.

Gjennom vår erfaring er det vår oppfatning at en konkurs i utbredt grad er stigmatiserende. Det er imidlertid vanskelig i denne sammenheng å knytte direkte virkninger til dette, herunder om dette i seg selv forhindrer videreføring av virksomheter som kan ha livets rett. I denne sammenheng kan det være grunn til også å vurdere i hvilken grad den stigmatiserende virkningen av en konkurs faktisk i enkelte tilfeller gjør at skyldneren yter det ekstra som er nødvendig for at virksomheten skal reddes. Det er ikke gitt at de uheldige virkninger som en konkurs har, alene er av det onde for utviklingen av bedrifter med økonomiske problemer. Ikke sjelden opplever vi gjennom vårt arbeid at nettopp konkursfaren og den stigmatiserende effekt dette til en viss grad har, nettopp gjør at skyldneren forsøker sitt ytterste for å redde virksomheten. Poenget er at også dette aspektet bør hensyntas i det videre arbeid, idet slike vurderinger ikke kan sees å fremkomme av den

foreliggende rapport.

Advokatforeningen deler den oppfatning at det stigma som gjerne følger av en konkurs i mange tilfeller virker uheldig. Den økende fokusering domstolene og lovgiver har hatt på nettopp den strafferettslige side av bobehandlingen, kan ha bidratt til dette. I den grad konkursbehandling kommenteres eller behandles i medier eller av politikere og byråkrater, har det de senere år vært betydelig vekt på nettopp de strafferettslige sidene av bobehandlingen. Disse forhold har neppe redusert den stigmatiserende effekten av en konkurs.

Tilsvarende kan også konkursregisteret ha bidratt i denne retning.

Når kunnskapen om konkurs i stor utrekning knyttes til slike forhold som her er nevnt, er det nærliggende å anta at en bredere kunnskap om bobehandlingen, bakgrunnen og formålet, vil kunne redusere de negative effektene av en bobehandling.

Advokatforeningen deler oppfatningen av at det bør nærmere undersøkes muligheter for å oppnevne kriserådgivere på et tidlig stadium.

Vi mener EU-rapportens anbefaling om at restitusjonsprosesser bør forenkles, også har gyldighet i Norge. Dagens regler om gjeldsforhandlinger er både tidkrevende og komplekse, og derigjennom også kostbare for en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Vi tror at det forhold at gjeldsforhandlingsinstituttet i relativt beskjeden grad blir benyttet, nettopp er et utslag av disse forhold. Underhåndsakkorder er enklere å gjennomføre, men nettopp mangelen på eksterne råd vil ofte medføre at kreditorene ikke har nødvendig trygghet for det fremsatte akkordforslag. Kontroll av informasjon fra nøytral tredjepart, vil derfor kunne øke kreditorenes tillit til skyldneren.

Vi deler ikke uten videre den norske rapportens konklusjon om at terskelen for å komme inn i restruktureringsprosesser bør reduseres, ikke har gyldighet her i landet. Selv om de formelle krav kanskje ikke synes høye, vil gjeldsforhandlinger under domstolenes beskyttelse være så vidt kostbare at det foreligger en ikke ubetydelig økonomisk barriere. Videre medfører det forhold at konkurs fremstår som et nærliggende resultat (eneste resultat dersom det fremsatte akkordforslag innen lovens rammer ikke aksepteres, eller finansieringen av driften i gjeldsforhandlingsperioden ikke er sikret), i realiteten innebære en betydelig terskel for skyldnere. Man fremsetter ikke begjæring om slike gjeldsforhandlinger med mindre man nærmest er tvunget. Ønsket om å kunne igangsette restitusjonsprosesser på et tidligere stadium løses derfor i liten grad av dagens system.

Når det gjelder spesialisering av domstolene deler ikke uten videre vårt utvalg rapportens oppfatning. Det er korrekt at spesialisering av dommere kan bidra til mer målrettet og effektiv bobehandling. Det er også mulig dette kan bidra til flere vellykkede gjeldsforhandlinger. Det kan imidlertid også bli slik at en spesialisert domstol i større grad får fokus på effektivitet enn i det faktiske økonomiske resultat for kreditorene i det enkelte bo. Vi har liten tro på at "samlebåndsbehandling" av gjeldsforhandlinger og konkurser gir de beste resultater for skyldneren, kreditorene og det offentlige. For å sette det på spissen; dersom gjennomsnittlig saksbehandlingstid blir mål for om domstolens lykkes, er det grunn til å frykte at det går ut over dividenden til kreditorene. Det bør i denne sammenheng gjøres unntak for boer uten virksomhet eller midler. Slike konkursboer bør gjennomføres atskillig enklere enn forholdet er i dag.

Vi deler den oppfatning at det offentliges fortrinnsrett i mange tilfeller setter en effektiv stopper for gjennomføring av fornuftige akkordforslag.

Vi deler rapportens oppfatning med hensyn til konklusjonene om en rask frigivelse av gjeld for

”ærlige” skyldnere.

For øvrig ber vi om at det i det videre arbeid tas hensyn til resultatene av Konkursrådets undersøkelser vedrørende gjennomsnittlig dividende i konkursboer. Konkursbehandling er det dårligste alternativet både for kreditorene og skyldneren.

2. Kommentarer til rapporten ”Rettsregler, SMB og innovasjon”

Vi er bedt om å gi synspunkter på de generelle vurderingene i rapporten, bl.a. hvorvidt dette stemmer med den erfaring vi har, og om vurderingene samsvarer med praksis.

ECON antar at det kan være behov for en oppmykning av reglene knyttet til midlertidige ansettelser og retten til å stå i stilling. Slik oppmyking ville nok i en rekke tilfeller gi større og nødvendig fleksibilitet til virksomheter i økonomiske problemer. Det er likevel grunn til å gjøre oppmerksom på at vi i liten grad opplever disse forhold som årsaker til konkurser eller insolvens. Derimot er regelverket knyttet til ferieloven og virksomhetsoverdragelse slik at det til en viss grad oppfordrer til formell konkursbehandling. Poenget er at virksomhetsoverdragelse foretatt før (eller uten) konkurs gir betydelig strengere og mer belastende forpliktelser knyttet til ansatte enn hva en overdragelse etter at virksomheten er tatt under konkursbehandling gir. Av denne grunn forekommer det at virksomheter tas under konkursbehandling for å unngå at overtager også må påta seg slik forpliktelser. I den grad regelverket vurderes, bør det derfor også vurderes å myke opp i reglene om lønns- og feriepengeforpliktelser ved virksomhetsoverdragelse, og spesielt hvor den virksomhet som selges er i økonomiske vanskeligheter. Disse forpliktelsene kan i noen grad umuliggjøre en fornuftig videreføring ved salg av samlet virksomhet.

Det er vanskelig å forstå ECONs konklusjon knyttet til reglene for gjeldsforhandlinger, tvangsakkord og pantstillelse. Vi deler imidlertid en oppfatning om at prosessen for å få gjennomført en gjeldsordning med fordel kan forenkles.

ECONs vurderinger av behovet for ytterligere empirisk forskning på området har vi ikke grunnlag for å kommentere.”

Advokatforeningen tiltrer utvalgets uttalelse.

Ærbødigst

Anders Ryssdal
leder

Merete Smith
generalsekretær